

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Ю. Б. Іванов
Г. М. Дорожкіна
Є. І. Коновалов

ОПОДАТКУВАННЯ ВИПЛАТ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для вищих навчальних закладів

Харків
ВД «ІНЖЕК»
2008

ББК 65.9(2)261.3

I-18

*Гриф надано Міністерством освіти і науки України
(Лист № 14/18-Г-1111 від 11.07.2007 р.)*

Рецензенти: Глущенко В. В. – д-р екон. наук, професор, зав. кафедри фінансів Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна;

Кизим М. О. – д-р екон. наук, професор, директор Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України;

Соколенко В. А. – канд. екон. наук, професор, зав. кафедри менеджменту та оподаткування національного технічного університету «Харківський політехнічний університет».

Авторський колектив: Ю. Б. Іванов, доктор економічних наук, професор (загальна редакція, розділи 1 – 4), Г. М. Дорожкіна, кандидат економічних наук, доцент (розділи 6 – 11), Є. І. Коновалов, викладач (розділ 5).

Іванов Ю. Б., Дорожкіна Г. М., Коновалов Є. І.

I-18 Оподаткування виплат з оплати праці: Навчальний посібник. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2008. – 320 с. Укр. мова

ISBN 978-966-392-184-6

Розглянуто питання оподаткування доходів фізичних осіб у системі оподаткування України та адміністрування податку з доходів фізичних осіб. Викладено теоретичні та практичні питання організації і функціонування цільових фондів на основі чинного законодавства з питань соціального страхування та оподаткування. Значну увагу приділено історичним аспектам становлення та розвитку соціального страхування, розгляду загальних рис та існуючих особливостей організації сплати внесків різних видів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Рекомендовано для студентів напрямку «Фінанси і кредит» та інших економічних напрямів, аспірантів, державних службовців.

ББК 65.9(2)261.3

ISBN 978-966-392-184-6

© Іванов Ю. Б., Дорожкіна Г. М.,
Коновалов Є. І., 2008

© ВД «ІНЖЕК», 2008

ЗМІСТ

ВСТУП	6
ЧАСТИНА I. Податок з доходів фізичних осіб.....	9
Розділ 1. Сутність оподаткування доходів фізичних осіб	9
1.1. Основи прибуткового оподаткування громадян	9
1.2. Оподаткування доходів фізичних осіб у податкових системах зарубіжних країн	14
Розділ 2. Платники, об'єкти оподаткування та ставки податку.....	24
2.1. Суб'єкти оподаткування	24
2.2. Об'єкт оподаткування.....	27
2.3. Ставки податку.....	50
Розділ 3. Особливості оподаткування окремих видів доходів.....	57
3.1. Оподаткування доходу від надання нерухомості в оренду (суборенду), житловий найом (піднайом).....	57
3.2. Оподаткування процентів	60
3.3. Оподаткування дивідендів	62
3.4. Оподаткування вигащів і призів	62
3.5. Оподаткування інвестиційного прибутку.....	65
3.6. Оподаткування благодійної допомоги	70
3.7. Оподаткування іноземних доходів	77
3.8. Оподаткування сум надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт та не повернутих у встановлений строк.....	79
3.9. Оподаткування доходів, одержаних нерезидентами	81
3.10. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою – суб'єктом підприємницької діяльності або фізичною особою, яка сплачує ринковий збір	83
3.11. Оподаткування операцій, пов'язаних з іпотечним житловим кредитуванням.....	84
3.12. Оподаткування операцій з продажу або обміну об'єктів нерухомого майна.....	88
3.13. Оподаткування операцій з продажу або обміну об'єкта рухомого майна	91

3.14. Оподаткування доходу, отриманого у вигляді спадщини та дарування.....	93
3.15. Оподаткування доходів, отриманих за договорами довгострокового страхування життя, недержавного пенсійного забезпечення та пенсійних вкладів.....	95
3.16. Оподаткування операцій із заміщення втраченої власності.....	97
Розділ 4. Пільги при оподаткуванні доходів фізичних осіб	99
4.1. Податкові соціальні пільги та порядок їх застосування	99
4.2. Податковий кредит	105
4.3. Проблеми реформування податкових соціальних пільг.....	114
Розділ 5. Порядок нарахування і сплати податку з доходів фізичних осіб і відповідальність платників податку	131
5.1. Порядок нарахування та сплати податку з доходів фізичних осіб до бюджету.....	131
5.2. Податкова звітність за податком з доходів фізичних осіб	135
5.3. Відповідальність за порушення законодавства з податку з доходів фізичних осіб	141
ЧАСТИНА II. Внески у страхові фонди	144
Розділ 6. Страхові фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування.....	144
6.1. Фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування	144
6.2. Страхові фонди. Управління страховими фондами	155
Розділ 7. Внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.....	165
7.1. Структура системи пенсійного страхування в Україні	165
7.2. Платники внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування	187
7.3. Облік страхувальників і застрахованих осіб в органах Пенсійного фонду України	191
7.4. Розміри страхових внесків	202
7.5. Порядок обчислення, строки сплати страхових внесків і звітність платників Пенсійного фонду	218
7.6. Контроль і відповідальність страхувальників.....	227

Розділ 8. Внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності	227
8.1. Облік страхувальників Фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності	227
8.2. Платники страхових внесків.....	230
8.3. Розмір страхових внесків	232
8.4. Порядок нарахування, строки сплати внесків та звітність платників.....	234
8.5. Контроль і відповідальність страхувальників	238
Розділ 9. Внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.....	245
9.1. Особи, які підлягають страхуванню на випадок безробіття. Платники страхових внесків	245
9.2. Облік платників страхових внесків	249
9.3. Розміри страхових внесків	253
9.4. Порядок обчислення страхових внесків і звітність платників	255
9.5. Організація контролю та відповідальність платників.....	258
Розділ 10. Внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві	262
10.1. Особи, які підлягають обов'язковому страхуванню від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Платники страхових внесків	262
10.2. Облік платників страхових внесків.....	264
10.3. Страхові тарифи	267
10.4. Порядок сплати страхових внесків, звітність і відповідальність платників	269
Розділ 11. Удосконалення організації сплати внесків у страхові фонди	275
11.1. Зарубіжний досвід реформування системи соціального страхування	275
11.2. Напрямки вдосконалення організацій сплати внесків у страхові фонди в Україні	292
Література	311